

## กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ พลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์

### A Strategy in Relation to the Development of Desirable Characteristics of ASEAN Citizens Studying in Basic Education Students

#### สมใจ ธีรทิว

กศ.ด. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
นักวิเทศสัมพันธ์ สำนักวิทยบริการ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ  
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

#### Somjai Theeratith

Ed. D. (Educational Administration)

Srinakharinwirot University, Foreign Relations Officer (Senior  
Professional Level), Bureau of International Cooperation,  
Office of the Permanent Secretary  
Ministry of Education

#### จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์

ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา), อาจารย์  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

#### Jaruwan Ployduangrat

Ed.D. (Educational Administration), Lecturer  
Srinakharinwirot University

#### ราชนันท์ บุญธิมา

กศ.ด. (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร), อาจารย์  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

#### Rachan Boonthima

Ed.D. (Research and Curriculum Development), Lecturer  
Srinakharinwirot University

### นิตย์ โรจน์รัตนวานิชย์

กศ.ด. (การบริหารการศึกษา), ผู้อำนวยการ  
สำนักงานศึกษาธิการภาค 5  
กระทรวงศึกษาธิการ

### Nit Rojratnavanit

Ed.D. (Educational Administration), Director  
Regional Office of Education No.5  
Ministry of Education

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกอาเซียน 7 ประเทศคือ บรูไน ดารุสซาลาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม อินโดนีเซีย และไทย และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้านกลยุทธ์และอาเซียนและผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 2 ( สพม.1 และ สพม.2 ) รวม 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีค่า CVI = 0.95 ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ โดยจัดการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญด้าน กลยุทธ์ อาเซียน การศึกษา ภาษาอังกฤษ และการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวม 9 คน เพื่อให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้น และขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สพม.1 และ สพม. 2 จำนวน 72 แห่ง เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ดังกล่าว เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ฯที่มีค่า CVI = 0.98 ผลการวิจัยมีดังนี้ คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ (1)กลุ่มความรู้ได้แก่ความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนและเพื่อนบ้านและการมีความรู้ทางวิชาการที่ได้มาตรฐานสากล (2) กลุ่มทักษะได้แก่ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และ (3)กลุ่มเจตคติ ได้แก่การมีสุขภาพกายและใจดี การมีคุณธรรมและจริยธรรม ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย และความพอเพียง ส่วนกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์มี 5 ประเด็นกลยุทธ์ คือ (1) การศึกษาและกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ (2) การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างสถานศึกษาในประเทศและในอาเซียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ (3) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียนและสามารถจัด

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ (4) การส่งเสริมความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ และ (5) การเสริมสร้างบรรยากาศสถานศึกษาให้อำนวยต่อการเรียนรู้เรื่องอาเซียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สพม. 1 และ สพม. 2 มีความเห็นว่าการยุทธ์ดังกล่าวมีความเหมาะสมในระดับมาก ( $\bar{x}$  = 4.31, S.D. = 0.59) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ( $\bar{x}$  = 4.04, S.D. = 0.61)

คำสำคัญ: กลยุทธ์ คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ อาเซียน ประชาคมอาเซียน

## Abstract

The objective of this research was to formulate a strategy in relation to the development of desirable characteristics of ASEAN citizens studying in basic education students. It has been divided into 3 phases : (1) To investigate the desirable characteristics of ASEAN citizens by synthesizing the basic education curricula of seven of the ASEAN member countries, namely Brunei Darussalam, Philippines, Malaysia, Singapore, Indonesia, Vietnam and Thailand. The researcher conducted in-depth interviews with five scholars in strategy and ASEAN affairs along with 10 school administrators of the Secondary Education Service Area Offices 1 and 2 (SESAO 1 and SESAO 2) . The instruments used for in-depth interviewing were questionnaires where the Content Validity Index (CVI) was 0.95. (2) The focus group discussion was conducted with nine experts in the areas of strategy, education, English teaching and school administration; this was in order to assess objectively the strategy which was drafted by the researcher; and (3) To survey opinions of the school administrators of SESAO 1 and SESAO 2 on the propriety and feasibility of the strategy. The relevant questionnaire developed was based on the strategy and the Content Validity Index (CVI) was 0.98. The Result of the Research Findings Were as Follows : The desirable ASEAN characteristics comprised of the following 3 groups:(1) Knowledge: Awareness on ASEAN and neighboring countries and academic knowledge at international standards; (2) Skills: English for communicative purposes, teamwork, 21st century skills; (3) Attitude: Sound physical and mental health, moral and ethics, a democratic mind, pride in being Thai, sufficiency economy in life. Moreover, the strategy in relation to the development of desirable characteristics of ASEAN citizens studying in basic education students consisted of five main strategic issues: (1)To study and set up practical guidelines regarding the development of ASEAN desirable

characteristics in basic education students; (2) To encourage the establishment of effective educational networking among schools in Thailand and other ASEAN member countries through ICT; (3) To enhance the capacity building of teachers and educational personnel in the areas of ASEAN awareness and other relevant activities regarding ASEAN desirable characteristics; (4) To stimulate participation among all related stakeholders from both the public and private sectors; and (5) To promote an ASEAN climate in schools. Moreover, the opinions of the 72 school administrators of SESAO 1 and SESAO 2 on the propriety and feasibility of the aforementioned strategies were seen to be at high levels, they are as follows: the propriety ( $\bar{x}$  = 4.31, S.D. = 0.59) and the feasibility ( $\bar{x}$  = 4.04, S.D. = 0.61).

Keywords: Strategy, desirable ASEAN characteristics, ASEAN, ASEAN community

## บทนำ

กระแสความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมของพลเมืองเพื่อรับมือกับภาวะโลกไร้พรมแดนและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐบาลไทยทุกสมัยจึงส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศทุกระดับ เพื่อประสานความร่วมมือ และแบ่งปันความรู้ที่เป็นประโยชน์ระหว่างกัน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550) รวมทั้งได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาว่าประเทศไทยให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และสมาชิกอาเซียน เพื่อให้บรรลุการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี พ.ศ. 2558 ตามข้อผูกพันภายใต้กฎบัตรอาเซียน โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมของทุกภาคส่วนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ทั้งด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง การศึกษา สังคมและวัฒนธรรม (รัฐบาลไทย, 2554)

กระทรวงศึกษาธิการจึงมีภารกิจสำคัญในการเตรียมความพร้อมคนไทยเพื่อขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยเฉพาะการพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นพลเมืองอาเซียนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่านกลไกการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน (ศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล, 2554) เพราะการปลูกฝังคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์จะช่วยให้ผู้เรียนเติบโตขึ้นเป็นประชาชนที่ดีของประชาคมรัฐสิกเป็นเจ้าของและพร้อมมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียนให้ประสบความสำเร็จ (Pitsuwan, 2007) ขณะที่ Uriarte (2007) เสนอแนะว่าการกำหนดวิสัยทัศน์ว่าพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์มีลักษณะเช่นไร แล้วกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนานับเป็นการพัฒนาคนอย่างถูกต้องทิศทาง ซึ่งจะส่งผลให้การจัดตั้งประชาคมอาเซียนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสพฐ. (2554) กำหนดว่าการพัฒนาเด็กไทยสู่

ประชาคมอาเซียนให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายที่ต้องการก่อน ได้แก่คุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียนที่พึงประสงค์ให้ชัดเจน แล้วจึงกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาให้สำเร็จ

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ด้วยการสังเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สมาชิกอาเซียน 7 ประเทศ ได้แก่บรูไน ดารุสซาลาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม อินโดนีเซีย และไทย ต้องการปลูกฝังแก่นักเรียนของตนผ่านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากหลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเพราะเป็นนโยบายรัฐบาลที่กำหนดว่านักเรียนควรเรียนรู้อะไร คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการปลูกฝังคืออะไร ผู้รับผิดชอบต้องจัดการเรียนการสอนอย่างไร และจะติดตามประเมินผลได้อย่างไร (International Bureau of Education-IBE, 2010) ซึ่งสอดคล้องกับ Inciong (2008) ที่อธิบายว่าหลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษา เพราะกำหนดทิศทางการพัฒนาเยาวชนของประเทศว่าควรเน้นด้านใดจึงตอบสนองความต้องการของชาติและสังคม นอกจากนี้หลักสูตรยังเป็นเครื่องมือกำหนดความรู้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การถ่ายทอดวัฒนธรรม และเจตคติที่ต้องการ ตลอดจนเสริมสร้างความเจริญอกงามแก่ผู้เรียนทุกด้าน ความคิดเห็นข้างต้นได้รับการยืนยันจาก Maritas และ Ditapat (2000) ที่เห็นว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเพราะเป็นแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า เนื่องจากเป็นประมวลประสบการณ์ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรมและจริยธรรม ที่เป็นคุณลักษณะที่พึง

ประสงค์ที่ต้องการปลูกฝังแก่เยาวชนตามนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนระบุแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ทั้งนี้ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกอาเซียนข้างต้นพบว่าประกอบด้วยความรู้ทางวิชาการที่ได้มาตรฐานสากล ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การมีสุขภาพกายและสุขภาพใจดี การมีคุณธรรมและจริยธรรม และความเป็นประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตามการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนด้วยการการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวของประเทศไทยยังมีปัญหาหลายด้าน (ชงทอง จันทรางศุ, 2554) โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้รายงานแนวโน้มการศึกษาไทยว่ามีผลสัมฤทธิ์อยู่ลำดับท้ายๆ ของโลก ดังจะเห็นว่าผลการสอบทุกแห่ง เช่น TIMSS, PISA และ O-NET มีแนวโน้มลดต่ำกว่าประเทศได้ทุกวัน เกาหลีใต้ ฮองกง (สำนักงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2555) ที่แจ้งว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกือบทุกวิชาต่ำกว่าร้อยละ 50 และต้องปรับปรุงมาตรฐานความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์และการมีวิจรรย์ญาณอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้ผลการศึกษาดังกล่าวได้รับการยืนยันจากผลการสอบ PISA 2009 ขององค์การความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือ OECD (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2553) ที่พบว่านักเรียนไทยสอบ

ได้คะแนนรั้งท้ายทุกวิชาคืออยู่ในอันดับ 44-47 จาก 65 ประเทศ เพราะคิดวิเคราะห์ ปัญหาโจทย์ไม่ได้ (ชไมพร ตั้งตน, 2555) ขณะที่การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ. 2549-2553) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือสมศ.ได้สรุปผลการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร (สพม.1 และ สพม. 2) ที่พบว่าสถานศึกษาถึง 47 แห่ง (ร้อยละ 39.50) ที่ต้องปรับปรุงคุณภาพในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ (สมศ., 2554) นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนมีภาวะโภชนาการเกิน และโรคอ้วนจากการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสมทำให้สุ่มเสี่ยงกับการเจ็บป่วยด้วยโรคร้ายแรงเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555) ส่วนสังคมไทยยังมีความขัดแย้งทางความคิด เกิดความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดและการพนันโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) จากรายงานผลการศึกษาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาที่ผ่านมาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ พลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ที่สำคัญยังล้มเหลวได้แก่ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ความสามารถในการ

การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และการมีสุขภาพกายและใจดี (สมศ, 2554ก ; สมศ, 2554ข) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จตามนโยบายของรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 อย่างแน่นอน จึงมีความจำเป็นต้องเร่งรัดการพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนด้วยการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ (พานิช จิตรแจ่ม, 2554) เนื่องจากกลยุทธ์คือวิธีการปฏิบัติพันธกิจของสถานศึกษาที่เป็นไปได้ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จและบรรลุวิสัยทัศน์ที่ต้องการ (สพฐ., 2549)

### ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์

### ความสำคัญของการวิจัย

1. คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์พร้อมตัวชี้วัดที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนอย่างถูกต้องทิศทางส่งผลให้การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนปี พ.ศ. 2558 ประสบความสำเร็จ

2. กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์และตัวชี้วัดที่ได้จากการวิจัยจะสอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัญหาอย่างแท้จริง ดังนั้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงสามารถใช้เป็นกรอบกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการเป็นพลเมืองของประชาคมอาเซียนปี

พ.ศ. 2558 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ  
ประสิทธิผล

3. กระทรวงศึกษาธิการสามารถนำ  
กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ  
พลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ไปใช้ในการ  
กำหนดนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนา  
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความพร้อมและ  
รับประโยชน์จากการเป็นส่วนหนึ่งของ  
ประชาคมอาเซียน

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ( In-depth  
Interview ) เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง  
จำนวน 2 ชุด สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ และ  
ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ประกอบการ  
สัมภาษณ์เชิงลึก โดยชุดของผู้ทรงคุณวุฒิ 5  
คน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 แนวคำถาม  
เกี่ยวกับคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึง  
ประสงค์ ตอนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์  
การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมือง  
อาเซียนที่พึงประสงค์ที่ผ่านการพิจารณาความ  
สอดคล้องด้วยการหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิง  
เนื้อหา ( Content Validity Index: CVI ) จาก  
ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน โดยมีค่า CVI = 0.95

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้บริหาร  
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สพม. 1 และ  
สพม. 2 จำนวน 10 คน แบ่งออกเป็น 3  
ตอน ตอนที่ 1 แนวคำถามเกี่ยวกับ  
คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์  
ตอนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์การ  
พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมือง  
อาเซียนที่พึงประสงค์ และตอนที่ 3 แนว  
คำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของ  
สถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้มี  
คุณลักษณะพลเมืองที่พึงประสงค์ผ่านการ  
พิจารณาความสอดคล้องด้วยการหาค่าดัชนี

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(CVI) จากผู้เชี่ยวชาญ  
5 คน โดยมีค่า CVI = 0.95

2.แบบสอบถามความคิดเห็น  
เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้  
ของกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มี  
คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ มี  
ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating  
Scale) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1  
ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2  
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็น  
ไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มี  
คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ผ่าน  
การพิจารณาความสอดคล้องด้วยการหาค่าดัชนี  
ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ( CVI ) จากผู้เชี่ยวชาญ  
5 คน โดยมีค่า CVI = 0.98

#### ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น  
ผู้บริหารของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต  
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2  
รวม 119 แห่ง โดยมีผู้บริหาร 292 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์  
เชิงลึกได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต  
1 และเขต 2 จำนวน 15 คน โดยกำหนดกลุ่ม  
ตัวอย่างแบบเจาะจง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม  
(Focus Group Discussion) ได้แก่ผู้บริหาร  
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษา เขตที่ 1 และเขต 2 จำนวน 9 คน  
ได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลความ  
คิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ  
กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึง  
ประสงค์ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขต  
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2

และผู้แทน จำนวน 92 คน จากประชากร 119 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง เครจซีและมอร์แกน (Krejci; & Morgan, 1970) แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

#### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนในฐานะพลเมืองอาเซียน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1.1 กลุ่มความรู้ หมายถึง การแสดงออกของสมรรถภาพของสมรรถงด้านความจำ หรือความรู้สึกได้ในข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ ข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับและรวบรวมสะสมไว้จากการบอกกล่าว หรือประมวลประสบการณ์ต่าง ๆ แบ่งออกเป็น ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา ความรู้เกี่ยวกับวิธีและการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมด้านแนวคิดและโครงสร้าง ได้แก่ ความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนและเพื่อนบ้าน และการมีความรู้ทางวิชาการที่ได้มาตรฐานสากล

1.2 กลุ่มทักษะ หมายถึง ความชำนาญหรือความสามารถในการปฏิบัติงานซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝน ประสบการณ์ และพรสวรรค์ ได้แก่ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย ทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร

1.3 กลุ่มเจตคติ หมายถึง ความรู้สึก เชื่อ ศรัทธาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนพร้อมจะแสดงการกระทำออกมา ซึ่งอาจเป็นไปได้ในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ เจตคติเป็นตัวการที่ทำให้เกิดพฤติกรรม ได้แก่ การมีสุขภาพกายและสุขภาพใจดี การมีศีลธรรมจริยธรรม

ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย และการอยู่อย่างพอเพียง

2. กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติพันธกิจของสถานศึกษาที่เป็นไปได้ และส่งผลให้เกิดความสำเร็จและบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดพัฒนาโดยกระบวนการ 3 ขั้นตอนดังนี้ 1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการทำ SWOT Matrix Analysis และการสร้างแผนที่กลยุทธ์ (Strategy Map) 2. การกำหนดทิศทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ วิสัยทัศน์และพันธกิจ 3. การสร้างกลยุทธ์ จากผลการทำแผนที่กลยุทธ์ (Strategy Map) และการตรวจสอบด้วยการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์

3. ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

4. ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกลยุทธ์และด้านอาเซียน หมายถึง ผู้ที่มีความรอบรู้และประสบการณ์ด้านการจัดทำกลยุทธ์และอาเซียน ที่สามารถให้ข้อมูลด้านการสร้างกลยุทธ์และคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ได้

#### วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ข้อเสนอแนะ



เกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะพลเมือง  
อาเซียนที่พึงประสงค์และสภาพปัจจุบัน  
เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะพลเมือง  
อาเซียนที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาชั้น  
พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการ  
ดังนี้

1.1 ศึกษาคุณลักษณะพลเมือง  
อาเซียนที่พึงประสงค์ จากการศึกษาเอกสาร  
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสังเคราะห์  
หลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐานของสมาชิก  
อาเซียน 7 ประเทศ (บรูไน ดารุสซาลาม  
ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เวียดนาม สิงคโปร์  
อินโดนีเซีย และไทย) เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่  
พึงประสงค์ที่ประเทศดังกล่าวต้องการปลูกฝัง  
แก่นักเรียนของตน

1.2 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ  
ด้านกลยุทธ์และด้านอาเซียน และผู้บริหาร  
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัด สพม. 1 และ  
สพม. 2 รวมทั้งหมด 15 คน เพื่อยืนยัน  
คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์  
ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลยุทธ์การ  
พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมือง  
อาเซียนที่พึงประสงค์ และสภาพปัจจุบัน  
ของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะ  
อาเซียนที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการ  
สัมภาษณ์เชิงลึก ที่อยู่ในรูปแบบการ  
บันทึกเสียง การจดบันทึก และผล  
การศึกษาเอกสารของสถานศึกษา แล้ว  
วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูล (Content Analysis)  
รวมถึงจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามกรอบที่ได้  
กำหนดไว้คือคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่  
พึงประสงค์ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลยุทธ์ฯ  
และสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาในการ

พัฒนาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึง  
ประสงค์แก่ผู้เรียน

ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ได้  
คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ที่  
ผ่านการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านกลยุทธ์/  
อาเซียน และผู้บริหารสถานศึกษา สพม.1 และ  
สพม. 2 รวมทั้งได้แนวคิดเกี่ยวกับ กล  
ยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ  
พลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ และสภาพ  
ปัจจุบันเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะ  
พลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การ  
พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่  
พึงประสงค์ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้วิจัยจัดสร้างกลยุทธ์การพัฒนา  
ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึง  
ประสงค์ตามหลักการสร้างกลยุทธ์ที่ได้จาก  
การสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และ  
แนวปฏิบัติที่ดีของนักกลยุทธ์และนัก  
การศึกษาจำนวน 19 คน โดยเลือกใช้ของ  
Certo และ Peter (1991) และสำนักงาน  
คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน  
สาธารณสุขจังหวัดอุดร, 2552) เป็นหลัก และ  
ผลการวิจัยขั้นตอน ที่ 1 แล้วนำเสนอ  
คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรพิจารณา

2.2 จัดการสนทนากลุ่ม (Focus  
Group Discussion) ของผู้เชี่ยวชาญด้านกล  
ยุทธ์ อาเซียน การศึกษา ภาษาอังกฤษ และ  
การบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน รวม 9 คน  
เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลยุทธ์  
การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมือง  
อาเซียนที่พึงประสงค์และตัวชี้วัดที่ผู้วิจัย  
จัดสร้างขึ้น

2.3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ  
กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ

พลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึก และการถอดเทปบันทึกเสียง และจากความจำ ก่อนจัดหมวดหมู่ของข้อมูลเกี่ยวข้อง แล้วปรับแก้ไขกลยุทธ์ฯ ตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์พิจารณาอีกครั้ง

ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ได้กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ตัวชี้วัด เป้าประสงค์กลยุทธ์ และตัวบ่งชี้ ที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ประสานผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 1 และเขต 2 จำนวน 92 คน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejci; & Morgan (1970) แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3.2 จัดส่งกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ประสงค์และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ไปยังสถานศึกษาสังกัด สพม. 1 และ สพม. 2 โดยทางไปรษณีย์ และบางส่วนจัดส่งด้วยตนเอง (ทั้งนี้ความเหมาะสมหมายถึงระดับความเหมาะสมที่จะใช้กลยุทธ์ฯ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์แก่นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และความเป็นไปได้หมายถึงระดับ

ความเป็นไปได้ในการที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะนำกลยุทธ์ฯ ไปใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์)

3.3 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 72 ฉบับ (ร้อยละ 78.26) ต่อจากนั้นได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for the Social Sciences/ For Window) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์นำมาหาค่าเฉลี่ยและหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำผลที่ได้ปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์อีกครั้ง ก่อนนำเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์พิจารณาในขั้นตอนสุดท้าย

ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ได้กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้พัฒนานักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีความเป็นไปได้ที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์

#### ผลการศึกษา

1.คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ที่ได้จากการสังเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสมาชิกอาเซียน 7 ประเทศ ได้แก่บรูไน ดารุสซาลาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เวียดนาม สิงคโปร์ อินโดนีเซียและไทย บูรณาการกับข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหาร

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 มี  
ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มความรู้ (Knowledge) ได้แก่

1.1 ความตระหนักรู้เกี่ยวกับ  
อาเซียนและเพื่อนบ้าน (ตัวชี้วัด 3 ตัว)  
หมายถึงการที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการรับรู้  
ผูกพัน และการแสดงออกซึ่งความ  
รับผิดชอบเกี่ยวกับอาเซียนและประเทศ  
สมาชิกอาเซียนซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ หรือการ  
ได้รับประสบการณ์จากสถานศึกษาและ  
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเกี่ยวกับสามเสา  
หลักของอาเซียนได้แก่ประชาคมการเมือง  
และความมั่นคงอาเซียน ประชาคม  
เศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและ  
วัฒนธรรมอาเซียน

1.2 การมีความรู้ทางวิชาการที่ได้  
มาตรฐานสากล (ตัวชี้วัด 4 ตัว) หมายถึงการ  
มีความรู้ความสามารถทางวิชาการโดยมี  
ผลสัมฤทธิ์ในระดับดี มีความสามารถเฉพาะทาง  
ที่โดดเด่น มีผลการเรียนเป็นที่ยอมรับ สามารถ  
ถ่ายโอนกับสถานศึกษานานาชาติได้ทุกระดับ มี  
ความสามารถในการเรียนรู้ รวมทั้งทราบวิธี  
แสวงหาความรู้ มีทักษะด้านข้อมูลที่ช่วยให้  
วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินผล และใช้ข้อมูล  
สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. กลุ่มทักษะ (Skills) ได้แก่

2.1 ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการ  
สื่อสาร (ตัวชี้วัด 4 ตัว) หมายถึงการที่ผู้เรียน  
มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็น  
สื่อในการสื่อสารได้ตามสถานการณ์จริง  
ได้แก่ ความสามารถด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์  
ภาษา ความสามารถด้านความสัมพันธ์ของ  
ข้อความ ความสามารถในการใช้ภาษา

อย่างถูกต้องกาลเทศะ และความสามารถ  
ด้านกลวิธีในการสื่อสาร

2.2 ทักษะการทำงานเป็นทีม  
(ตัวชี้วัด 3 ตัว) หมายถึงการที่กลุ่มบุคคลมา  
ทำงานโดยมีเป้าหมายร่วมกัน มีการ  
ปฏิสัมพันธ์และประสานระหว่างสมาชิกใน  
กลุ่มเพื่อตั้งศักยภาพของแต่ละบุคคลออกมา  
ใช้เพื่อทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

2.3 ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21  
ประกอบด้วย

2.3.1 ทักษะชีวิต มีทักษะย่อย 4 ข้อ  
(ตัวชี้วัด 11 ตัว) หมายถึงความสามารถใน  
การใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อ  
สนับสนุนพฤติกรรมของบุคคลให้สามารถ  
ดำเนินชีวิตของตนเอง โดยการกำหนด  
ทางเลือกที่ดี การต่อต้านแรงกดดันจากกลุ่ม  
เพื่อน และการจัดการกับสิ่งที่คุกคามชีวิต  
ทักษะชีวิต ประกอบด้วย ทักษะ ความ  
ตระหนักรู้ในตนเอง ทักษะการตัดสินใจและ  
แก้ไขปัญหา ทักษะการวางแผนและการ  
จัดการ และทักษะด้านความรับผิดชอบต่อ  
สังคม

2.3.2 ทักษะการเรียนรู้และ  
นวัตกรรม มีทักษะย่อย 4 ข้อ (ตัวชี้วัด 12  
ตัว) หมายถึงทักษะที่เตรียมนักเรียนสำหรับ  
ชีวิตและสภาพแวดล้อมที่สลับซับซ้อนของ  
ศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะความคิด  
วิเคราะห์วิจารณ์ ทักษะความคิดสร้างสรรค์  
ทักษะการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์  
และทักษะความร่วมมือ

2.3.3 ทักษะด้านเทคโนโลยี  
สารสนเทศ (ตัวชี้วัด 3 ตัว) หมายถึง  
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ  
เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต  
ได้แก่การสืบค้น การค้นคว้า การรวบรวม

องค์ความรู้ และข้อมูลจากแหล่งความรู้  
ต่างๆ เพื่อการวิเคราะห์ สังเคราะห์  
แก้ปัญหา และประมวลผล รวมทั้งการ  
คำนวณในระดับต่างๆ

### 3. กลุ่มเจตคติ (Attitude)

3.1 การมีสุขภาพกายและสุขภาพใจ  
ดี (ตัวชี้วัด 5 ตัว) หมายถึงการมีสุขนิสัยในการ  
ดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ การมี  
น้ำหนัก ส่วนสูง และสมรรถภาพร่างกายตาม  
เกณฑ์ ไม่เสพสิ่งเสพติดให้โทษ และ หลีกเลี่ยง  
สภาวะความเสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย  
อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ มีความมั่นใจ กล้า  
แสดงออกอย่างเหมาะสม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี  
ต่อเพื่อน ครูและผู้อื่น

3.2 การมีคุณธรรมและจริยธรรม  
ประกอบด้วย

3.2.1 ความมีวินัย (ตัวชี้วัด 6 ตัว)  
หมายถึงการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ  
ที่สถานศึกษา หรือสังคมกำหนดให้นักเรียน  
หรือบุคคลใดได้ปฏิบัติเพื่อความสงบสุขและ  
ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียนและ  
สังคม

3.2.2 ความซื่อสัตย์ (ตัวชี้วัด 4 ตัว)  
หมายถึงการแสดงออกที่ตรงต่อความเป็น  
จริง การประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา  
ไม่โก่งתרפישיןผู้อื่น รักษาคำพูดและความ  
เป็นจริง ไม่แสวงหาผลประโยชน์ในทางมิ  
ชอบ และไม่เอาเปรียบผู้อื่น

3.2.3 ความกตัญญูกตเวที (ตัวชี้วัด  
4 ตัว) หมายถึงการรู้อุปการคุณที่ท่านทำให้  
และพร้อมตอบแทนบุญคุณ แบ่งเป็นกตัญญู  
หมายถึงรู้คุณท่าน และกตเวที หมายถึงตอบ  
แทนหรือสนองคุณท่าน

3.2.4 ความเมตตากรุณา (ตัวชี้วัด  
3 ตัว) หมายถึงการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

การรู้จักรับและให้อย่างมีเหตุผล และการ  
เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

### 3.2.5 ความประหยัด (ตัวชี้วัด 5 ตัว)

หมายถึงพฤติกรรมการใช้เวลา ใช้เงิน และ  
ทรัพย์สินทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมอย่าง  
สมเหตุสมผล และเกิดประโยชน์คุ้มค่า

3.3 ความเป็นประชาธิปไตย  
(ตัวชี้วัด 4 ตัว) หมายถึงพฤติกรรมที่  
ประกอบด้วย 3 ด้านคือ 1. ด้านการระดม  
ได้แก่การแสดงความคิดเห็นและเทิดทูนสถาบัน  
พระมหากษัตริย์ สัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของ  
สถาบัน เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์ เพลง  
สรรเสริญพระบารมี เป็นต้น 2. ด้านสามัคคี  
ธรรม ได้แก่การร่วมมือในการทำกิจกรรม  
ต่างๆ มีความรับผิดชอบและเสียสละ  
ประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม และ 3. ด้าน  
ปัญญาธรรมได้แก่การใช้เหตุผล ความ  
ถูกต้องเป็นธรรมในการปฏิบัติงานและการ  
แก้ปัญหาด้วยสันติวิธี

3.4 ความภูมิใจในความเป็นไทย  
(ตัวชี้วัด 6 ตัว) หมายถึงพฤติกรรมในการใช้  
ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องทั้งภาษาพูดและ  
ภาษาเขียน ใช้สินค้าไทยและนำภูมิปัญญา  
ไทยมาใช้ในชีวิตประจำวัน มีความอ่อนน้อม  
ถ่อมตนและแสดงความเคารพต่อผู้ใหญ่ ร่วม  
กิจกรรมเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และ  
พระมหากษัตริย์ มีส่วนร่วมในการเผยแพร่และ  
อนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และ  
ศิลปวัฒนธรรมไทย และรู้จักท้องถิ่น รักและ  
ร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

3.5 ความพอเพียง (ตัวชี้วัด 2 ตัว)  
หมายถึงการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล  
รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันภัยในตัวเอง  
และสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมี  
ความสุข

## 2. กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์

2.1 วิสัยทัศน์: นักเรียนเป็นพลเมือง  
อาเซียนที่แข่งขันได้และมีความสุข

2.2 พันธกิจ มี 5 ประการคือ :

1. การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ  
พลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์

2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้าน  
การศึกษาาระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งใน  
ประเทศและในอาเซียนผ่านระบบเทคโนโลยี  
สารสนเทศ เพื่อแบ่งปัน ความรู้ และ  
ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จเพื่อใช้  
พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียน  
ที่พึงประสงค์

3. การเสริมสร้างศักยภาพครูและ  
บุคลากรทางการศึกษาในด้านอาเซียนและการ  
จัดกิจกรรมเพื่อใช้พัฒนาผู้เรียนให้มี  
คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์

4. การระดมความร่วมมือจากภาคี  
เครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีศักยภาพเพื่อ  
ร่วมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ  
พลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์

5. การพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้  
มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้เรื่องอาเซียน

2.3 ประเด็นกลยุทธ์ มีจำนวน 5 ข้อ  
คือ

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การศึกษาและ  
กำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มี  
คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ มี  
เป้าประสงค์ 4 ข้อ และกลยุทธ์ 8 ข้อ  
ตัวชี้วัด 6 ตัว

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การสนับสนุน  
การนำเทคโนโลยีสารสนเทศในการสร้าง

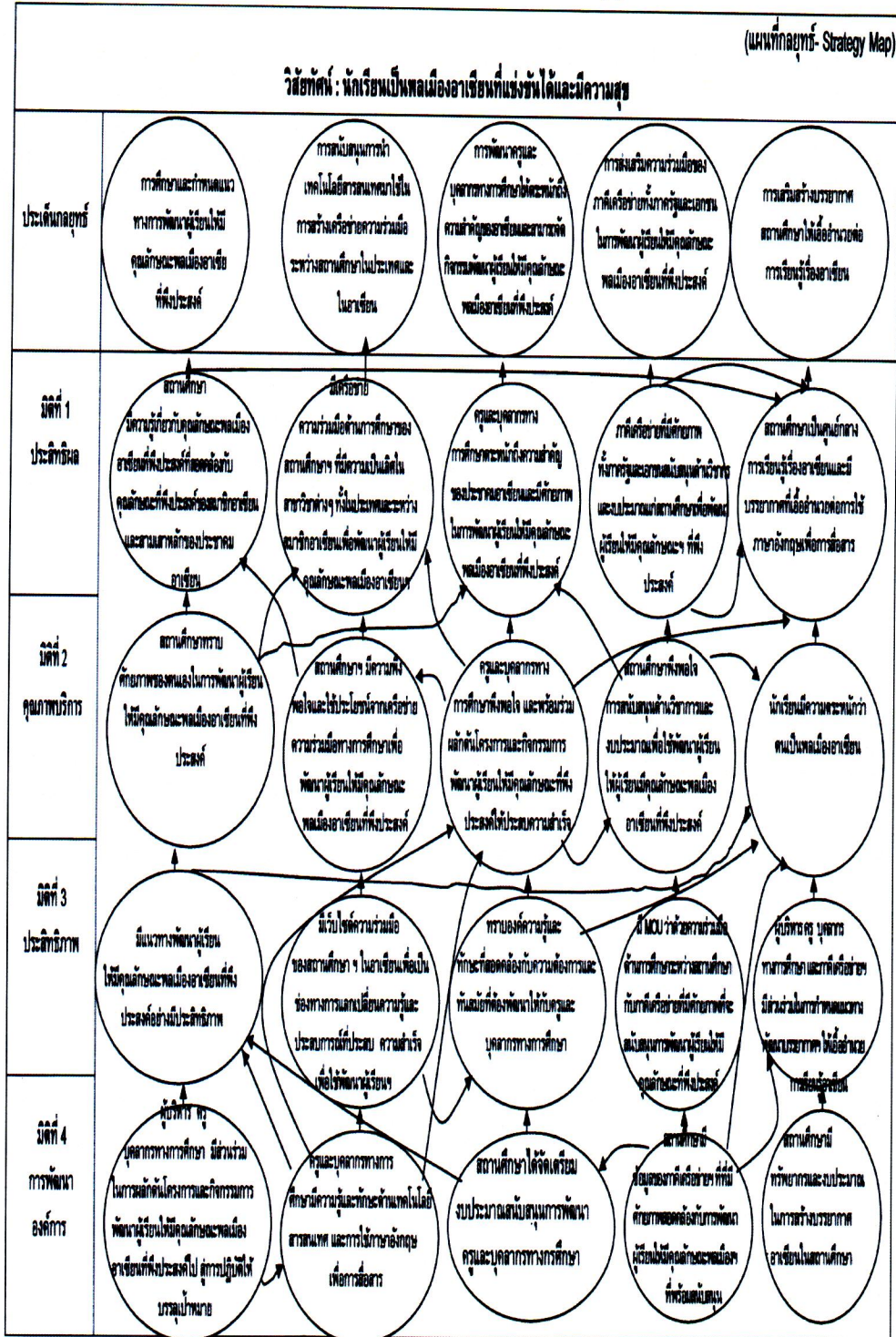
เครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษา  
ระหว่างสถานศึกษาในประเทศและใน  
อาเซียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ  
พลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ มีเป้าประสงค์  
4 ข้อ กลยุทธ์ 8 ข้อ ตัวชี้วัด 8 ตัว

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาครู  
และบุคลากรทางการศึกษาให้ตระหนักถึง  
ความสำคัญของอาเซียนและสามารถจัด  
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ  
พลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์อย่างมี  
ประสิทธิภาพ มีเป้าประสงค์ 4 ข้อ กลยุทธ์  
8 ข้อ ตัวชี้วัด 8 ตัว

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 การส่งเสริม  
ความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ  
และเอกชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มี  
คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ มี  
เป้าประสงค์ 4 ข้อ กลยุทธ์ 7 ข้อ ตัวชี้วัด 4  
ตัว

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 5 การเสริมสร้าง  
บรรยากาศสถานศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการ  
เรียนรู้เรื่องอาเซียน มีเป้าประสงค์ 4 ข้อ กล  
ยุทธ์ 7 ข้อ ตัวชี้วัด 7 ตัว

3. การศึกษาความคิดเห็นของ  
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา  
เขตที่ 1 และเขต 2 และผู้แทน เกี่ยวกับ  
ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกล  
ยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ  
พลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ จำนวน 72 คน  
พบว่ามีความเหมาะสมระดับมาก ( $\bar{x}$  = 4.31,  
SD. = 0.59) และมีความเป็นไปได้ระดับมาก  
( $\bar{x}$  = 4.04, SD. = 0.61)



รูปที่ 1 แผนที่กลยุทธ์ (Strategy Map)

### การอภิปรายผลที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ พบว่าคุณลักษณะดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มความรู้ กลุ่มทักษะ และกลุ่มเจตคติ ประกอบด้วยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 22 ข้อ และตัวชี้วัด 79 ตัว

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์เป็นคุณลักษณะร่วมที่สมาชิกอาเซียนต้องการให้เกิดกับเยาวชนในฐานะพลเมืองที่ดีของอาเซียนและในฐานะพลเมืองของประเทศของตนเช่นกัน ดังจะเห็นว่าล่าสุดรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (จาตุรนต์ ฉายแสง) ได้ประกาศนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2556ว่าจะมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ โดยผลสำเร็จของการจัดการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพของคนให้เป็นผู้สมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย ศีลธรรม และสติปัญญา เพื่อนำไปสู่สังคมแห่งความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (อัครพงศ์ สุขมาตย์; และคนอื่น ๆ, 2554) ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันความสำเร็จจากสถาบันทางศึกษามีได้เป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะทำงานหรือมีอาชีพไปตลอดชีวิตเหมือนยุคที่ผ่านมา สัญญาประชาคมยุคใหม่คนที่มี

ความรู้และสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้เท่านั้นจึงจะประสบความสำเร็จในชีวิตทุกด้าน ดังนั้นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงเป็นใบเบิกทางสู่การเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจ เพราะจะช่วยเตรียมความพร้อมให้นักเรียนรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสาร และสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิตทั้งในฐานะพลเมืองของประเทศ ภูมิภาค และของโลก (Kay, 2010)

2. กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 5 ประเด็นกลยุทธ์ ผู้วิจัยขออภิปรายผลดังนี้

2.1 ประเด็นกลยุทธ์การศึกษาและกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ มีเป้าประสงค์ 4 ข้อ และกลยุทธ์ 8 ข้อ ตัวชี้วัด 6 ตัว

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษาและกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์จะช่วยให้พัฒนาคนได้อย่างถูกทิศทางซึ่งส่งผลให้การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนประสบความสำเร็จ ทั้งนี้คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่ได้จากการสังเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสมาชิกอาเซียน 7 ประเทศ สถานศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะบางด้านแล้ว อาทิการมีความรู้ที่ได้มาตรฐานสากล ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทักษะการคิดวิเคราะห์ วิจัย การคิดสร้างสรรค์ การมีสุขภาพกายและใจดี การมีคุณธรรมและจริยธรรม และความเป็นประชาธิปไตย เป็นต้น แต่ปรากฏว่าทุกด้านมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่า

เกณฑ์ที่กำหนด (สมศ, 2554ก; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555 และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555) จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ควบคู่กับการพัฒนาคุณลักษณะใหม่ให้ประสบผลสำเร็จด้วยการประยุกต์ใช้แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กับทฤษฎีการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของของเพียเจต์ (Piaget, 1960) โคลท์เบอร์ก (แพรรัทธ ยอดแก้ว, 2554) แครธโวลและคณะ (สพฐ., 2554) นีลเลย์ (Neeley, 2004) และบลูม (Bloom, 1981) และผลการวิจัย พร้อมกำหนด คำนียาม ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินผลตัวบ่งชี้ แล้วดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ผลการวิจัยพบว่าระบบการศึกษาของโรงเรียนทุกประเทศในปัจจุบัน(รวมทั้งประเทศไทย) หากลงมือดำเนินการอย่างจริงจังภายในระยะเวลา 6 ปี การขับเคลื่อนการศึกษาจะมุ่งไปสู่ความสำเร็จได้ (สิริพร บุนณานันต์, 2555)

2.2 ประเด็นกลยุทธ์ การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษา ระหว่างสถานศึกษาในประเทศและในอาเซียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ มีเป้าประสงค์ 4 ข้อ กลยุทธ์ 8 ข้อ ตัวชี้วัด 8 ตัว

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาเซียนได้ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในทุกระดับ (ASEAN Secretariat, 2008) นอกจากนี้

รัฐบาลยังมีนโยบายส่งเสริมการเข้าถึงการใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสาธารณะโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายในสถานที่ราชการและสถานศึกษา (รัฐบาลไทย, 2554) ดังนั้นการสร้างเครือข่ายการศึกษาระหว่างสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศในด้านต่างๆ ทั้งในประเทศไทยและระหว่างสมาชิกอาเซียนจะช่วยเปิดโอกาสให้ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จระหว่างกัน นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างมิตรภาพซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจและความร่วมมือมากขึ้นในอนาคต รวมทั้งส่งผลต่อการสร้างประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ด้วย

2.3 ประเด็นกลยุทธ์ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียนและสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ มีเป้าประสงค์ 4 ข้อ กลยุทธ์ 8 ข้อ ตัวชี้วัด 8 ตัว

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลสำเร็จของสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล ทั้งนี้แมคคินซี (วรากรณ์ สามโกเศศ, 2551) ได้ทำการวิจัยในระหว่างปี 2549 ถึง 2550 เพื่อศึกษาว่าเหตุใดบางประเทศจึงจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จได้เหนือว่าประเทศอื่นอย่างเปรียบเทียบไม่ได้ โดยใช้ผลการสอบ PISA 2006 ของ OECD และผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญกว่า 100 คน รวมทั้งเยี่ยมชมโรงเรียนจำนวนมากในทุกทวีป ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้จัดการศึกษาขั้นยอดเยี่ยมมีอยู่ 3 ประการ คือ การสรรหาคนที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นครู การพัฒนาครูให้เป็นผู้สอนที่มี



ประสิทธิภาพ และการจัดระบบการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนที่ดีที่สุดแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Hanushek (1989) ที่ได้สำรวจงานวิจัยในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 30 เรื่อง พบว่าระดับการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์และส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และครูที่ดีที่เก่งจะช่วยยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ (สิริพร บุญญานันต์, 2555) ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเสริมสร้างครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียน และร่วมมือกับสถาบันทางการศึกษาที่มีความเป็นเลิศในสาขาที่ต้องการทั้งในและต่างประเทศพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ประเด็นกลยุทธ์ การส่งเสริมความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ มีเป้าประสงค์ 4 ข้อ กลยุทธ์ 7 ข้อ ตัวชี้วัด 4 ตัว

ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นได้เมื่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ เอกชน และท้องถิ่นให้ความสนับสนุนทั้งด้านเทคนิค วิชาการ และงบประมาณ เพราะช่วยให้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน (Cunningham; & Cordeiro, 2000) ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากจอมพงศ์ มงคลวนิช (2554) ที่เห็นว่าการมีส่วนร่วมจะช่วยให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเกิดความผูกพันด้วยความสมัครใจ ทั้งนี้ผลการวิจัยของวิรัช คงสวัสดิ์ (2550) พบว่าการเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียน บ้าน และ

ชุมชนจะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนคือช่วยเพิ่มแหล่งทรัพยากรของโรงเรียนทั้งในแง่ของความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านคน วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณสนับสนุน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อที่จะสะท้อนความต้องการของผู้เรียน และความคาดหวังของชุมชน เพิ่มความเข้าใจอันดีของพ่อแม่และครูเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่และครอบครัวในการเรียนรู้ของเด็ก และส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เช่น การดำเนินโครงการทางอาชีพที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งเชื่อมโยงกันภายในชุมชน ขณะที่ชินิสา วิเชียรวงษ์ (2547) ได้สรุปผลการวิจัยว่าผู้ปกครองของนักเรียน และชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนานักเรียน ด้วยเหตุนี้ผู้บริหาร ครู ในโรงเรียน ควรประสานงานกับผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนเชิญชวนให้ผู้ปกครองที่มีความพร้อม มีกำลังความสามารถ มีกำลังทรัพย์เข้ามาสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนตามศักยภาพและความสนใจ ดังนั้นการส่งเสริมความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์จะเป็นการผสมผสานพลังจากหน่วยงานที่มีทั้งความรู้ ประสบการณ์ และงบประมาณในเตรียมความพร้อมผู้เรียนเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ขณะเดียวกันภาคีเครือข่ายจะได้ประโยชน์จากการรับผู้เรียนที่คุณสมบัติที่ต้องการเข้าทำงานใน

อนาคต ตลอดจนได้ประชาสัมพันธ์  
หน่วยงานทั้งในประเทศและในอาเซียน

2.5 ประเด็นกลยุทธ์ การเสริมสร้าง  
บรรยากาศสถานศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการ  
เรียนรู้เรื่องอาเซียน มีเป้าประสงค์ 4 ข้อ กล  
ยุทธ์ 7 ข้อ ตัวชี้วัด 7 ตัว

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าบรรยากาศเป็น  
ปัจจัยสำคัญที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จ  
ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา  
(Hoy; & Miskel, 2005) ทั้งนี้บรรยากาศ  
หมายถึงสภาพการรับรู้ของบุคคลที่มี  
พฤติกรรมแตกต่างกันไปตามลักษณะของ  
สิ่งแวดล้อมภายในองค์กร โดย Owens  
(2001) ได้สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับ  
บรรยากาศของสถานศึกษาว่าจะมีอิทธิพล  
ต่อพฤติกรรมและเจตคติของสมาชิกใน  
องค์กร ขณะที่ Murphy (1990) ได้  
สังเคราะห์ผลงานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนได้พบ  
องค์ประกอบในการสร้างประสิทธิผลของ  
โรงเรียนประการหนึ่งคือการเสริมสร้าง  
บรรยากาศการเรียนรู้ที่ต้องการในโรงเรียน  
ขณะที่ผู้บริหารและครูต้องประพฤติตนเป็น  
แบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน การจัดหาสิ่งจูงใจ  
และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน  
โดยองค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อ  
กระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ดังนั้นการ  
ส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการ  
เรียนรู้ด้านอาเซียนที่บรรยากาศเอื้อต่อการ  
พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมือง  
อาเซียนที่พึงประสงค์ ด้วยการจัดกิจกรรม  
เกี่ยวกับอาเซียนที่สื่อสารโดยใช้ภาษาไทย  
และภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจน  
รณรงค์ให้ผู้บริหารและครูและบุคลากร  
ทางการศึกษาแสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดีใน  
การพลเมืองอาเซียนและปลูกฝังให้ผู้เรียนให้

ตระหนักว่าตนเป็นพลเมืองอาเซียนอย่าง  
สม่ำเสมอ จะช่วยให้การเตรียมความพร้อม  
ผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึง  
ประสงค์เป็นคุณลักษณะร่วมที่สมาชิก  
อาเซียนต้องการปลูกฝังแก่เยาวชนของตน  
ทั้งในฐานะพลเมืองอาเซียนและพลเมืองที่ดี  
ของประเทศตน ทั้งนี้ผู้ทรงคุณวุฒิและ  
ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัด สพม.1 และ  
สพม.2 ได้จัดความสำคัญคุณลักษณะที่พึง  
ประสงค์ 5 ลำดับแรกดังนี้

1.1 ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการ  
สื่อสาร

1.2 ความตระหนักรู้เกี่ยวกับ  
อาเซียนและเพื่อนบ้าน

1.3 ทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.4 การมีคุณธรรมและจริยธรรม

1.5 การมีสุขภาพกายและใจดี

สิ่งที่ต้นสังกัดและสถานศึกษาชั้นพื้นฐานควร  
ดำเนินการมีดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
มัธยมศึกษาจัดการประชุมผู้บริหาร  
สถานศึกษา และครูเพื่อพิจารณากำหนด  
นโยบาย โครงการและกิจกรรมในการพัฒนา  
คุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่ให้ลำดับ  
ความสำคัญ โดยการสร้างบรรยากาศ  
สถานศึกษา การพัฒนาครูซึ่งเป็นกลไก  
สำคัญที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้ง  
วิธีการประเมินผล

2. สถานศึกษากำหนดแนวทาง  
พัฒนาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึง  
ประสงค์ด้วยการ บูรณาการในกลุ่มสาระ

การเรียนรู้ทั้ง 8 สาระ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกเหนือจากหลักสูตร การจัดโครงการการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการสอดแทรกในชีวิตประจำวัน

3. ประเด็นกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือการเสริมสร้างบรรยากาศสถานศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ( $\bar{X}=4.38$  และ  $S.D.=0.57$ ) เพราะว่าบรรยากาศมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและเจตคติของสมาชิกในองค์กร ขณะที่ผู้บริหารและครูต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จัดหาสิ่งทีุ่่งใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

สิ่งที่ต้นสังกัดและสถานศึกษาต้องดำเนินการมีดังต่อไปนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรดำเนินการคือการจัดการประชุมสถานศึกษาเพื่อแบ่งกลุ่มตามเขตพื้นที่ที่ตั้ง หรือตามขนาดสถานศึกษา เพื่อร่วมกันจัดโครงการและกิจกรรม แล้วเชิญชวนสถานศึกษาร่วมกันเป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรมที่สนใจ
2. สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ สลับกันเป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนโดยใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

เป็นสื่ออย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วม และกระตุ้นให้มีการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ว่าในฐานะพลเมืองอาเซียนควรปฏิบัติตนอย่างไร ขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างพลเมืองอาเซียนที่ดีอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยเรื่องสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์
2. การสำรวจศักยภาพของภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์
3. การศึกษารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาของสถานศึกษาไทยกับสถานศึกษาในอาเซียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์
4. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์
5. การสำรวจศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์
6. การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ ในระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2554). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอ็น.วาย.ฟิล์ม.
- ชนิสรา วิเชียรวงษ์. (2547). *ความคิดเห็นของครูโรงเรียนสตรีวรนาถบางเขนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. รายงานการวิจัย กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชไมพร ตั้งตน. (2555, 21 มิถุนายน). ดึงข้อสอบกิมจิฝึกเด็กไทย. *ข่าวสด*. หน้า 23.
- ธงทอง จันทรางศุ. (2554). “เตรียมความพร้อมอย่างไรในการเป็นพลเมืองอาเซียน” ในการเสวนาวันอาเซียน. หน้า 1-2. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- พานิช จิตรแจ่ม. (2554). “การเปิดเสรีทางการศึกษา: เตรียมการอย่างไรอย่างมืออาชีพ” ในการเสวนาวันอาเซียน. หน้า 7. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- แพรวภัทร ยอดแก้ว. (2551). งานวิจัยเรื่องพฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555 จาก <http://www.learners.in.th/Blogs/posts/400459>
- รัฐบาลไทย. (2554). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภาวันอังคารที่ 23 สิงหาคม 2554*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2554 จาก <http://spm.thaigov.go.th/multimedia/warapornc/policy/Policy-Yingluck28.pdf>.
- วารกรณ์ สามโกเศศ. (2551, 18 กันยายน). ปัจจัยของคุณภาพการศึกษา. *มติชน* หน้า 23.
- วิรัช คงสวัสดิ์. (2550). *การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตคลองสามวา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล. (2554). *การสัมมนาผู้บริหารการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ปี 2558*. (เอกสารประกอบการสัมมนา). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2553). *ผลประเมินการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ : บทสรุปผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- สิริพร บุญญานันต์. (2555). “ระบบโรงเรียนที่ดีที่สุดในโลกจะทำให้ดีขึ้นได้อย่างไร”. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2556 จาก [http://www.matichon.co.th/news\\_detail.php?Newsid=1340092595&gripid=03&catid=03](http://www.matichon.co.th/news_detail.php?Newsid=1340092595&gripid=03&catid=03).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *กลยุทธ์สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (เอกสารประกอบการสัมมนา). กรุงเทพฯ: ถ่ายเอกสาร.

- \_\_\_\_\_. (2554). **แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **รายงานการวิจัยยุทธศาสตร์เชิงรุกด้านความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- \_\_\_\_\_. (2555). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด (2555-2559)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานฯ. สำนักงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **TDR1 ทารือกับกระทรวงศึกษาธิการในการปฏิรูปการศึกษา**. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2555 จาก <http://www.moe.go.th/Websm/2012/apr/099.html>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).(2554ก). **การประเมินภายนอกระดับขั้นพื้นฐาน**. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2554 จาก <http://www.onesqa.or.th/onesqa/th/Report/index.php?SystemModule&inputSchool-Name>.
- \_\_\_\_\_. (2554ข). **คะแนนผลการทดสอบ O-NET ช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 8 กลุ่มสาระวิชาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา 2553**. กรุงเทพฯ: สมศ. สำนักงานฯ. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี. (2552). **การจัดทำแผนกลยุทธ์ตามแนวของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ**. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2556 จาก <http://coj.go.th/oppb/userfiles/file/strategic-plan-technic-2552.ppt>.
- อัศวพงศ์ สุขมาตย์; และคนอื่นๆ. (2554). **หลักสูตรเสริมสร้างลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามแนวคิดจิตปัญญาศึกษา. การพัฒนาวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี**. 22(1), 111-130.
- ASEAN Secretariat. (2008). **ASEAN Charter**. Jakarta: ASEAN Secretariat.
- Bloom, S.B. (1981). **Evaluation to Improve Learning**. New York: McGraw Hill Book.
- Certo, S.C.; & Peter, J. P. (1991). **Strategic management : Concept and applications**. New York: McGraw-Hill.
- Cunningham, W G.; & Cordeiro, P. A. (2000). **Educational Administration A Problem: Based Approach**. Boston: Allynand Bacom.
- Hanushek, E. A. (1989, April). Money Might Matter Somewhere : A Response to Hedges, Laine Greenwald. **Education Research**. 23 (5) : 5-8.
- Hoy, W.H.; & Miskel, C.G. (2005). **Educational Administration**. 7th ed. New York: McGraw-Hill.
- Inciong, T.G. (2008). **Basic Education Curriculum Revisited: A Look at the Current Content and Reform**. (Country Papers for 11<sup>th</sup> SEAMEO RETRAC Governing Board Meeting). Kuala Lumpur. Copy.

- International Bureau of Education. (2010). *World data on education*. Retrieved on October 10, 2012 from <http://www.ibe.unesco.org>.
- \_\_\_\_\_. (2011a). *World data on education: Brunei Darussalam*. Retrieved on October 27, 2012 from <http://www.ibe.unesco.org>.
- \_\_\_\_\_. (2011b). *World data on education: Singapore*. Retrieved on October 27, 2012 from <http://www.ibe.unesco.org>.
- Krejcie, P.V.; & Mogan, D. W. (1970, Autumn). "Determining sample size for research Activities". *Education and Psychological Measurement*. 30 (3): 607-610.
- Maritas, B.O.;& Ditapat, M.P. (2000). *Philippines curriculum development*.(Papers for UNESCO-IBE and Central Board of Secondary Education). Geneva. Copy.
- Murphy, J;& Datnow, A. (2003). *Leadership Lessons from Comprehensive School Reform Design*. California: Corwin Press.
- Neeley, S. J. (2004). *A model comprehensive developmental guidance and counseling program for Texas public schools*. Austun: Texas Education Agency.
- Owens, R.G. (2001). *Organizational behavior in education: Instructional leadership and school reform*. 7th ed. Boston: Allyn & Bacon.
- Piaget, J. (1960). *The Moral Judgment of The Child*. New York : Collier Book.
- Pitsuwan. (2007). *Opening remarks by Secretary –General of ASEAN*. (Distributed at The Opening Ceremony of the "ASEAN Awareness Survey" Discussion). Jakarta: The ASEAN Foundation.
- Uriarte, F. A. (2007). *Promoting ASEAN among the youth*. Jakarta: ASEAN Foundation.